

Cum se poate adapta cooperația la realitățile economice de azi

Meșteșugul românesc, între tradiție și supraviețuire

În fiecare obiect lucrat manual – fie că vorbim despre o ie cusută cu fir de borangic, o poartă maramureșeană, o sobă de teracotă, o ladă de zestre sau o pereche de opinci – pulsează o formă de memorie vie. România are una dintre cele mai bogate și diverse tradiții meșteșugărești din Europa, dar această moștenire culturală se află astăzi în pericol real. Dulgherii, croitorii, olarii, cojocarii și fierarii din satele și orașele noastre se zbat nu pentru a prospera, ci pentru a supraviețui.

Meșteșugarii români pe care i-am pomenit au ținut vie cultura noastră materială timp de secole, dar acum, după decenii de marginalizare, ei se confruntă cu provocări multiple, pe care nu greșim dacă le numim cele mai mari din istorie. De la costuri tot mai mari pentru materiile prime, fără sprijin real din partea statului sau pieței și până la lipsa forței de muncă (tinerii evită meseriile transmise din generație în generație, preferând munca în străinătate sau domenii de activitate

mai bine plătite), la tot pasul sunt obstacole, zilnic apar noi griji. De concurența neloyală, cea făcută în special de firmele care practică importuri masive de produse de slabă calitate, dar cu prețuri de dumping, nici nu mai are rost să pomenim, oricum nu se face nimic în acest sens.

Dacă acest trend continuă, România se va trezi, în doar câțiva ani, cu o cultură meșteșugărească pe cale de dispariție. Iar odată cu ea, va pierde și o parte esențială a identității naționale.

Cooperația meșteșugărească, această formă organizată de păstrare și valorificare a tradițiilor românești, se află într-un punct de inflexiune. O realitate economică tot mai apăsătoare, dublată de schimbări sociale rapide și o economie de piață din ce în ce mai agresivă forțează acest sector să își regândească viitorul.

Una dintre cele mai mari provocări cu care se confruntă, practic, SCM-urile este creșterea constantă a prețurilor la materiile prime. Fie că vorbim despre

lemn, piele, lână sau ceramică, toate aceste materiale au devenit din ce în ce mai greu de procurat și, mai ales, tot mai scumpe. Lipsa unor rețele de aprovizionare locale, sustenabile, face ca dependența de importuri să pună presiune suplimentară pe micii producători. Iar o asemenea realitate economică nu poate decât să se regăsească, inevitabil, în prețul final al produselor. Or, asta le face mai puțin atractive în fața alternativei de masă – mai ieftine și, de cele mai multe ori, contrafăcute.

Dincolo de costurile mari ale materiei prime, cooperația meșteșugărească se confruntă și cu o criză acută de forță de muncă. Meseriile tradiționale, transmise odinioară din tată în fiu, sunt acum privite cu reticență de tineri. Lipsa de atractivitate a acestor ocupații, coroborată cu migrația masivă a dus la o îmbătrânire a lucrătorilor activi din domeniu. Iar salariile mici și lipsa de stabilitate economică alungă potențialii ucenici.

► PAGINA 3

Cooperația meșteșugărească din Neamț, realități și așteptări

de a inova față de activitățile abordate în anii din urmă – de pildă, prin deschiderea unor brutării, cofetării sau spălătorii ecologice –, lipsa personalului calificat a dus la abandonarea acestor inițiative.

Astfel, piața locală nu a suferit transformări majore, iar instinctul de supraviețuire pare să fi sufocat, cel puțin temporar, ideile de dezvoltare economică.

Cum apreciați potențialul productiv al organizației pe care o conduceți și ce schimbări majore ați constatat în piață?

În ultimii ani, în cooperația meșteșugărească din județ au început să dispară activități cu tradiție (prelucrarea lemnului, tricotaje, artă populară și artizanat), iar altele s-au diminuat simțitor și cu regret trebuie să spunem că potențialul productiv este în scădere, în ciuda eforturilor celor ce administrează SCM-urile noastre.

Principalele cauze ale acestui fenomen sunt lipsa forței de muncă calificată, reducerea comenzilor, problemele cantitative și calitative cu materialele și accesoriile, termenele mari de plată a producției în lohn și, nu în ultimul rând, fluctuația personalului.

Legat de cea de-a doua întrebare pusă, pot spune că nu am remarcat schimbări majore în piață în județul nostru sau în reședința acestuia. Toată lumea se străduiește să ducă mai departe activitățile derulate, având în vedere că vorbim de SCM-uri care au investit în activități noi – brutărie, spălătorie ecologică, cofetărie-patiserie. Totuși, din lipsă de personal calificat, mulți au fost nevoiți să înceteze astfel de activități.

► PAGINA 3

Într-un peisaj economic instabil și în continuă schimbare, AJSCOM „DACICA” Neamț își menține rolul și misiunea. Sub conducerea d-nei Elena Mihăilescu, asociația teritorială continuă să fie o punte între meșteșugurile tradiționale și noile nevoi ale pieței, adaptându-se cu prestanță și ingeniozitate la o realitate tot mai exigentă.

În ciuda piedicilor, cooperația meșteșugărească își reafirmă vocația de stabilitate economico-socială la nivel comunitar. Președintele AJSCOM „DACICA” remarcă un declin al activităților tradiționale din cooperația meșteșugărească, cauzat de lipsa forței de muncă specializate și instabilitatea comenzilor. Cu toate eforturile unor SCM-uri

Mașinile electrice, provocare sau certitudine?

Suntem în secolul vitezei, dar, cu toate astea, în industria auto se vorbește mai degrabă despre conceptul de „mai încet”. De unde și până unde încet la inventatorii cailor putere? Păi, de vină sunt mașinile electrice, noul „must” al sectorului! Adevăratele bătălie se dă acum pentru reducerea costului de producție la autoturismele dependente exclusiv de baterii. Adevărate jucării pentru oamenii mari, doar că sunt cât se poate de utile și, în plus, prietene cu mediul înconjurător, potrivit narațiunii oficiale.

România s-a aliniat și ea trendului și vine cu oferte generoase pe acest segment. De exemplu, cine achiziționează un astfel de autoturism primește din partea statului un bonus care poate ajunge la 7.500 de euro, plus o scutire de la plata impozitului anual și loc de parcare gratuit. Astfel, costul mașinii poate scădea semnificativ.

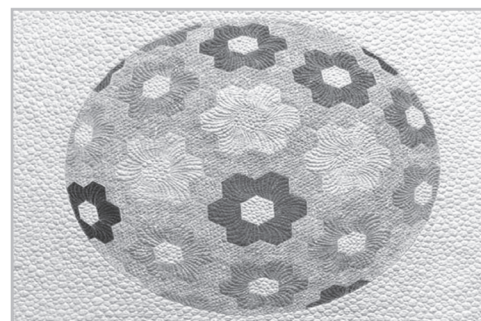
► PAGINA 2

Parteneriat la nivel înalt pentru Colegiul UCECOM

► PAGINA 2

Quiltingul, un meșteșug de pe vremea faraonilor

► PAGINA 4

Parteneriat la nivel înalt pentru Colegiul UCECOM „Spiru Haret”

Educația în domeniul frumuseții intră într-o nouă eră, odată cu lansarea unui parteneriat strategic între Colegiul UCECOM „Spiru Haret”, Top Line și conceptul educațional Raphael Perrier. Acest proiect unic în România aduce metodologii internaționale și tehnologii avansate în școlile de hairstyling, punând accent pe practică, inovație și adaptabilitate la cerințele pieței.

Vorbim, practic, despre un program inovator care pregătește viitorii profesioniști ai coafurii pentru realitatea din salon.

Colegiul UCECOM „Spiru Haret”, cu tradiția sa în învățământul profesional, Top Line, un nume emblematic în industria beauty, și Raphael Perrier – un mag al foarfecii cu palmares mondial. Împreună, au pus bazele unui program care promite să schimbe regulile jocului. „Nu mai e vorba doar de teorie sau examene”, susțin inițiatorii proiectului, care au în plan să formeze „un spațiu unde elevii învață prin simulări reale, au acces la tehnologii de ultimă oră și se formează după standarde internaționale”.

Printre altele, elevii Colegiul UCECOM „Spiru Haret” vor beneficia de o serie de avantaje, cum ar fi:

Programe structurate pe nivele – de la baze până la tehnică avansată;

Resurse moderne – manuale interactive, videoclipuri tehnice pas cu pas și o aplicație digitală cu trenduri actualizate;

Simulator de tunsoare – pentru exersarea în siguranță a tehnicilor complexe;

Acces la evenimente – naționale și internaționale, unde pot învăța de la cei mai buni profesioniști în domeniu;

Metodă progresivă – creată de Raphael Perrier, campion mondial și formator al echipei Franței de hairstyling, care combină disciplină, creativitate și tehnică.

Prin modul în care a fost gândit, acest parteneriat este cu adevărat unic. Pune accent pe o pregătire intensă pentru realitate, elevii fiind educați nu doar pentru examene, ci și pentru cerințele din salon. De asemenea, dincolo de oportunitățile

globale oferite (legături cu rețele internaționale și expunere la cele mai noi trenduri), reprezintă și o investiție în viitor, cei mai talentați tineri fiind susținuți să devină lideri ai industriei.

Raphael Perrier este un nume de referință în lumea hairstyling-ului – campion mondial la coafuri artistice, antrenor al echipei Franței în competiții internaționale și creatorul unui concept educațional recunoscut pentru abordarea sa practică și inovatoare.

„Investim în educație. Susținem viitorul. Formăm profesioniștii”, acesta este motto-ul parteneriatului. Pentru tinerii pasionați de hairstyling și care vor să transforme o înclinație într-o profesie, programul oferit de Colegiul UCECOM „Spiru Haret” reprezintă o poartă către excelență și recunoaștere globală. După cum spune chiar Perrier, „frumusețea este un limbaj universal, iar noi scriem acum un nou capitol”.

L.TEODORESCU

Mașinile electrice, provocare sau certitudine?

(Urmare din pagina 1)

Conform unei statistici prezentate de Asociația Producătorilor și Importatorilor de Autoturisme, în 2024 s-au înmatriculat 9.743 de mașini ecologice noi, în scădere față de anul precedent, 2023.

Consum, 2 kilowați pe zi

Avantajul principal al unei mașini electrice îl constituie costul mic de... alimentare. O baterie electrică înseamnă între 1,95 și 3,50 lei/kWh, iar mașina consumă, în funcție de model, între 4 și 7 kilowați pe zi, calcul realizat la traficul din București, la o distanță acoperită de 30 de km.

Din păcate, însă, România se mișcă destul de greu în dezvoltarea infrastructurii pentru mașinile electrice și aici ne referim în special la nevoia de prize pentru alimentarea autoturismelor ecologice. Majoritatea proprietarilor își încarcă bateriile acasă, la 220 volți.

Prin comparație, Franța încurajează din plin trecerea la mașini electrice, drept pentru care autoritățile locale din Paris au construit zeci de mii de borne de încărcare a bateriilor, la nivel național.

Mașinile electrice nu mai sunt un lux

În 2025, mașinile electrice nu mai sunt o raritate pe șoselele din România și nici un lux rezervat doar celor cu bugete mari. În numai câțiva ani, costurile de producție, în special cele ale bateriilor, au scăzut semnificativ, iar acest lucru s-a reflectat direct în prețul final al vehiculelor electrice. Dacă în 2017 un astfel de model costa în medie 20.000 de euro, acum, în mai 2025, românii pot achiziționa un autoturism electric nou pornind de la un preț chiar sub 10.000 euro, după aplicarea subvențiilor de stat prin programul Rabla Plus.

Cu toate că modelele premium, precum Tesla Y sau Hyundai Ioniq 6, pot ajunge și la 60.000 euro, gama de opțiuni s-a diversificat masiv, în special pe zona entry-level. Agenția Bloomberg a prezentat o interesantă analiză, conform căreia prețul bateriilor litiu-ion a scăzut cu peste 80% din 2010 până azi.

România se adaptează la trend, dar face pași timizi în această direcție. În orașe mari precum București, Cluj, Brașov sau Timișoara, autoritățile au început să includă stații de încărcare în planurile de mobilitate urbană. Totuși, problema spațiului de parcare pentru vehicule electrice rămâne acută. În unele cazuri, șoferii încă blochează benzile de circulație în lipsa locurilor amenajate lângă prizele de încărcare.

În concluzie, mașinile electrice au trecut, în mare parte, de stadiul de experiment și au intrat într-o fază de maturizare accelerată. Prețurile în scădere, rețelele de încărcare tot mai dezvoltate și interesul crescut al publicului transformă mobilitatea electrică dintr-o provocare tehnologică într-o certitudine de piață. Totuși, provocările nu au dispărut: infrastructura urbană e încă deficitară în multe zone, iar diferențele între mediul urban și rural rămân semnificative.

Dar, chiar și așa, direcția e clară: viitorul mobilității este electric – iar întrebarea nu mai este „dacă”, ci „cât de repede” va deveni normă. (L.T.)

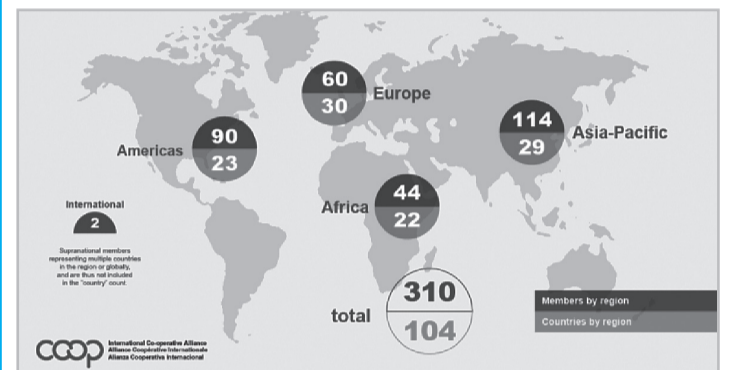
De prin lumea cooperatistă

Familia ACI, mărită cu două noi organizații

Alianța Cooperatistă Internațională (ACI) continuă să-și extindă rețeaua globală anunțând primirea a doi noi membri în luna aprilie: Malankara Multi-State Cooperative Credit Society Limited (MMSCCS), din India, în calitate de membru cu drepturi depline, și CoopGo Genossenschaftsverband e.V., din Germania, ca membru asociat.

Prima dintre ele este o instituție financiară cooperatistă care activează nu doar în sectorul serviciilor financiare, ci și în agricultură și domeniul prelucrării metalelor, prin două companii subsidiare. Organizația are 65.000 de membri activi și 599 de angajați, iar în 2023 a fost recunoscută de Banking Frontiers pentru cea mai bună inițiativă generală în cadrul cooperativelor PACS și a societăților de credit.

Prin aderarea la ACI, MMSCCS își propune să își consolideze profilul internațional, să facă schimb de cunoștințe și bune practici, să beneficieze de formare profesională pentru îmbunătățirea performanței și să participe la eforturile de reprezentare a mișcării cooperatiste pe plan global.

Cea de-a doua se concentrează pe promovarea cooperativelor și respectarea principiilor ACI, oferind consultanță și programe de formare pentru membri – atât cooperative, cât și întreprinderi orientate spre principiile cooperatiste. CoopGo pledează activ pentru o lege cooperatistă europeană unificată, inspirată din modelele legislative de succes din Franța, Italia și Spania. În prezent, organizația are 12 membri instituționali, care la rândul lor reprezintă circa 200 de membri individuali.

Prin afilierea la ACI, CoopGo își propune să contribuie activ la promovarea identității cooperatiste, în conformitate cu valorile și principiile fundamentale ale mișcării internaționale.

ACI, o comunitate în continuă creștere

Cu aceste noi aderări, Alianța Cooperatistă Internațională reunește acum 310 organizații membre din 104 țări. Dintre acestea, 272 sunt membri cu drepturi depline, iar 38 sunt membri asociați. Astfel, ACI rămâne una dintre cele mai mari și influente organizații internaționale dedicate promovării cooperativelor și economiei sociale.

Știri de azi pentru mâine

Studiu: obiceiuri simple care stimulează sănătatea

Conversațiile zilnice, timpul petrecut în natură și activitățile care implică gândirea profundă pot îmbunătăți sănătatea mintală, arată rezultatele unui studiu australian publicat în SSM-Mental Health. Potrivit datelor, discuțiile regulate, contactul cu natura și exercițiile fizice, practicile spirituale și munca în voluntariat civic sunt elemente-cheie pentru o viață sănătoasă.

„Aceste obiceiuri, deja prezente în viața multora, sunt accesibile și pot fi promovate prin campanii publice”, explică Christina Pollard, cercetătoare la Universitatea Curtin. De asemenea, activitatea intelectuală (lectură, învățarea unei limbi străine etc.) oferă o „resetare mentală”, iar conexiunile sociale fac o diferență tangibilă.

Descoperirea care schimbă perspectiva asupra „Planetei Roșii”

NASA a identificat forme de relief pe Marte uimitor de similare cu cele din zonele arctice ale Pământului, sugerând un climat trecut mult mai dinamic decât se credea. Studiul publicat în revista Icarus dezvăluie ce au în comun cele două planete: forme geometrice create de ciclurile îngheț-dezghet, identice cu cele din tundra. Originea posibilă ar fi apa lichidă subterană acumulată pe Marte.

Aceste structuri, asociate cu gheața subterană, ar putea indica o climă odinioară blândă, care a permis viața. „Dacă Marte a avut cicluri de îngheț-dezghet, asta schimbă tot scenariul despre potențialul său de susținere a vieții”, explică cercetătorii americani.

Mesteșugul românesc, între tradiție și supraviețuire

(Urmare din pagina 1)

În fața acestor dificultăți, o întrebare se ridică firesc: ce este de făcut? Cooperarea meșteșugărească are forța să-și revină, dar trebuie să fie regândită pentru o economie globalizată și digitalizată.

Digitalizarea și prezența online

Adaptarea ar trebui să înceapă printr-o deschidere reală către mediul digital. Prea multe cooperative funcționează în continuare fără o prezență online coerentă, fără un site simplu sau un cont de social media unde să-și promoveze munca. Digitalizarea nu înseamnă doar vânzare, ci și poveste; iar în spatele fiecărui obiect lucrat manual stă o poveste ce trebuie spusă și, de fapt, chiar merită a fi auzită de cumpărători.

Cooperativele pot crea platforme comune de e-commerce, unde produsele artisanale românești să fie prezentate profesionist și vândute internațional. În era globalizării, piețele nu mai sunt limitate geografic, iar o poveste bine scrisă poate vinde o ie cusută manual unui client din Tokyo sau New York.

Branding colectiv și etichete de calitate

O altă direcție necesară este colaborarea între cooperative. Într-o lume tot mai competitivă, asocierea nu este un moft, ci o soluție. Cooperativele au șansa fructificării unui brand unitar, în felul acesta având avantajul de a negocia mai eficient în fața autorităților sau a partenerilor economici.

Sub o marcă înregistrată, produsele pot fi protejate împotriva imitațiilor și pot obține etichete recunoscute (ex. „produs autentic românesc”, „tradiție meșteșugărească”), similare celor folosite pentru vinuri sau produse alimentare cu indicație geografică.

Experiențele internaționale arată că, în rețea, meșteșugurile pot deveni adevărate forțe economice regionale.

Regândirea formării profesionale

Totodată, educația trebuie repusă în centrul revitalizării meșteșugului. Școlile profesionale, liceele tehnologice sau chiar ONG-urile culturale pot crea punți între

generații. Atelierele deschise, programele de mentorat și vizitele educaționale sunt soluții pentru a reaprinde interesul tinerilor față de meseriile „cu suflet”.

La fel, prin alianțe strategice cu muzee, universități de arte sau camere de comerț, cooperativele pot accesa know-how, resurse și rețele noi.

Nu în ultimul rând, trebuie spus că dialogul cu autoritățile centrale și locale trebuie continuat. Cooperarea meșteșugărească are nevoie să fie auzită, căci aici se poate face diferența între supraviețuire și faliment. Programele de susținere există, dar sunt mai degrabă pe hârtie – fonduri de milioane de euro pentru meșteșugari prin PNRR, da știm! Dar mai știm și că, vorba unui funcționar al statului care preferă să rămână anonim, „proiectele sunt atât de complicate încât doar firmele de consultanță agreeate câștigă”.

Viitorul nostru – de la supraviețuire la renaștere

Cooperarea meșteșugărească din România nu este un capitol închis, ci o carte care trebuie rescrisă cu instrumentele prezentului. Cu viziune, solidaritate și curaj, acest sector poate redeveni forța care a fost odată – una nu doar economică, ci și culturală. Pentru că meșteșugul românesc nu înseamnă doar obiecte frumoase, ci este o parte vie din ceea ce suntem.

Iar statul român, în loc să asiste indiferent la dispariția meseriilor de altădată, are puterea și obligația să sprijine construirea unei economii a demnității muncii, în care dulgherul, cojocarul, olarul, frizerul sau fierarul devin nu relicve ale trecutului, ci antreprenori ai prezentului. Uniți, protejați și promovați.

LAURENȚIU TEODORESCU

Cooperarea meșteșugărească din Neamț, realități și așteptări

(Urmare din pagina 1)

Pe de altă parte, pot spune și că nu am remarcat inițiative ale concurenței care să ne atragă atenția. Uneori, concurența este constituită din foști membri cooperatori care își dezvoltă aceleași activități în particular, mergând și pe oportunitatea fructificării unor „facilități fiscale” permise de legislația actuală.

Cam pe unde se situează, în prezent, exigențele clienților de azi?

Exigențele clienților au crescut foarte mult, iar condițiile de calitate sunt uneori greu de atins, asta chiar dacă factorul uman e bine pregătit. Sunt probleme tot mai dese cu materialele furnizate. Clienții de astăzi au devenit mai pretențioși, adresându-se pentru unele servicii unor unități de prestări mai bine dotate, cu personal mai tânăr. Iar din cauza unei puteri de cumpărare diminuate, populația se orientează spre produse mai ieftine, chiar dacă sunt mai slabe calitativ.

Fluctuația veniturilor face ca și vânzările (chiar la produsele de bază) să fluctueze și de multe ori nu putem fi siguri de valoarea veniturilor viitoare.

Ce tipuri de activități considerați că ar putea deveni rentabile și ar merita încercate?

În acest moment, în condițiile micro-economice ale județului și ale experienței unei activități închise (cazul SCM ASCOM – cofetărie), e greu de precizat ce ar putea fi rentabil, mă refer la mici afaceri cu număr redus de lucrători care se pot modela ușor după modificările din piață și legislație.

Metodele de recrutare și calificare a personalului rămân diversificate. De exemplu, la nivelul societății PRESTAREA, din Piatra Neamț s-a mers pe varianta angajării de personal calificat, cât și pe calificarea la locul de muncă. Chiar și așa, tinerii nu aleg cooperarea meșteșugărească nici măcar pentru calificare. La VANESSA din Roman,

o societate care are foarte mulți tineri, avem mișcări dese de personal, iar aici mă refer la concedii pentru creșterea copiilor.

Este greu de găsit oameni cu experiență; la angajare vin persoane din alte domenii pentru care se pierde timp pentru a fi formați și nu există garanția că vor rămâne pe termen lung în societate.

În ceea ce privește societatea MUNCA Roman, personalul se recrutează prin AJOFM Neamț și se angajează după susținerea unei probe de lucru. Putem spune că se face o calificare, perfecționare continuă prin faptul că lucrătoarele prestează mai multe faze și pe mașini diferite, iar experiența celor cu vechime de peste 35 de ani este un „proces” continuu de calificare a celor mai tineri.

Care ar fi perspectivele economice generale pe care le întrezăriți?

Fiind an electoral, așteptăm să vedem ce vor face noii aleși pentru orașul și județul nostru. Ne vom strădui să menținem activitățile pe care le avem, încercând în perioada următoare modernizarea și dezvoltarea acestora. În ultimii ani, SCM-urile asociației noastre au continuat activitatea folosindu-se de fonduri și forțe proprii pentru dotări cu utilaje sau renovări în mediul ambiental, neapelând la programe sau fonduri guvernamentale, europene.

Legat de evoluția în următorii ani a sectorului cooperării meșteșugărești, pot spune că, având în vedere statistica din județul nostru, pentru perioada următoare eforturile vor fi canalizate pentru menținerea și îmbunătățirea activităților existente.

Lipsa de predictibilitate pentru perioada următoare este una dintre problemele acute cu care ne confruntăm noi, managerii din cooperare. De asemenea, aș mai enumera lipsa forței de muncă calificată, numărul mic de tineri care își doresc să se califice și să lucreze în sistem, finalizarea obținerii titlurilor de proprietate a terenurilor și asigurarea salariilor membrilor cooperatori.

Cooperarea meșteșugărească din Neamț, prin AJSCOM „DACICA”, rămâne un bastion al tradiției, adaptabil și rezilient, chiar și într-un mediu economic tot mai ostil. Iată că, făcând pași măsurați, dar fermi, și cu o echipă dedicată, organizația reușește să îmbine respectul pentru trecut cu efortul prezentului. Într-un viitor încă incert, cooperarea își păstrează identitatea și misiunea: aceea de a servi comunitatea, de a crea locuri de muncă și de a ține vie o formă autentică de economie.

NICHOLAS CEZAR

Oameni și locuri - întâlniri istorice

Nicolae Lupu

Născut în anul 1876, într-o familie modestă de țărani, Nicolae Lupu a devenit una dintre cele mai influente figuri ale primei jumătăți de veac 20, activând în egală măsură ca medic, om politic și vizionar al mișcării cooperatiste.

Nicolae Lupu, vizionarul cooperativelor meșteșugărești și medic al poporului

În istoria mișcării cooperatiste românești, numele Nicolae Lupu strălucește ca una dintre personalitățile cele mai dornice de reformă. Medic de vocație, socialist prin convingere și cooperativist prin acțiune, el a văzut în solidaritatea economică cheia emancipării meșteșugarilor și a țăranilor săraci. Cuvintele lui, la fel ca faptele, rămân surprinzător de actuale într-o lume în care economiile locale caută din nou soluții comunitare.

Chiar dacă a început drumul vieții ca medic, sufletul i-a aparținut întotdeauna celor asupriți. Stăpânit de o compasiune rară, și-a dedicat viața luptei pentru drepturile muncitorilor, ale țăranilor și micilor meșteșugari. Specializarea la Paris, în psihiatrie, i-a adus nu doar un bagaj profesional solid, ci și contactul direct cu ideile reformatoare care animau Europa la început de secol: socialismul democratic, solidaritatea economică și modelele cooperatiste. Experiențele franceze l-au transformat pe tânărul Lupu într-un medic cu o viziune largă, pentru care sănătatea publică era inseparabilă de condițiile sociale ale populației.

Revenit în țară, a lucrat în spitalele din Capitală, unde a fost martor direct al suferințelor provocate de mizerie, lipsa igienei și exploatarea muncitorilor. „Sănătatea unui popor se măsoară prin bunăstarea celor mai săraci dintre ei”, obișnuia să spună. Și tocmai de aceea,

în afară de spitale și farmacii, a încercat cu patimă înființarea de ateliere cooperatiste și asociații de credit.

Cooperativa, antidotul împotriva sărăciei

Pentru Lupu, cooperativa meșteșugărească nu era doar o afacere, ci o metodă de rezistență. Într-o epocă în care industrializarea amenința să înghită meseriile tradiționale, el a pledat pentru: • împrumuturi fără dobândă pentru olari, croitori și fierari • vânzări comune pe piețe mai mari • școli de meserii unde tinerii să învețe meșteșuguri străvechi.

El considera că meșteșugarii – țesători, olari, fierari, tâmplari – pot redeveni stâlpi ai economiei locale dacă se organizează în cooperative. „Dacă un meșteșugar e slab, poate cădea. Dar dacă 100 se unesc, devin un zid”, scria el într-un articol apărut în anul 1923. Astfel, ca ministru, a fost o voce constantă în Parlament, sprijinind legis-

lația care proteja drepturile celor care, altfel, nu aveau niciun cuvânt de spus.

Nicolae Lupu a fost inițiator și susținător al unor proiecte legislative care urmăreau recunoașterea legală a cooperării meșteșugărești și protejarea meseriilor tradiționale românești, amenințate de industrializare și produse de import ieftine.

Deși a murit în anul 1947, lăsând în urmă o țară schimbată de război și regimuri, ideile lui au rămas moștenire. Astăzi, cooperativele de artizani, atelierele comunitare și băncile populare îi poartă amprenta. Într-o lume tot mai globalizată, poate că tocmai modelul său de economie solidară este cel de care avem nevoie pentru a păstra identitățile locale. La urma urmei, Lupu nu a vrut doar să vindece oamenii, a vrut să-i ajute să trăiască cu demnitate. Și asta rămâne cea mai frumoasă lecție pe care o putem lua de la el.

Nicolae Lupu nu a fost un lider populist, ci un om de principii, care a pus în centrul activității sale omul simplu, demnitatea muncii și justiția socială. Moștenirea sa trăiește azi nu doar în legislație sau în amintirea istorică, ci și în spiritul cooperativelor meșteșugari care continuă să promoveze solidaritatea economică și autonomia locală.

L. TEODORESCU

